
Spory na tle kredytów
denominowanych lub indeksowanych
do waluty obcej

SZKOLENIE OIRP W KOSZALINIE

27.11.2021 *SSA KRZYSZTOF GÓRSKI*

Sprawa „konsumencka”

- Sprawa konsumencka jako sprawa unijna

- Pojęcie „sprawy unijnej” (np. *D. Miąsik, Podstawowe zasady stosowania prawa UE przez sądy powszechne w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego, EPS 2014,, nr 1 s. 66-67*)

- Źródła prawa

- *Art. 169 ust. 1 oraz art. 169 ust. 2 lit. a) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/2 z późn. zm.). Unia ma się przyczyniać do osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony konsumentów poprzez środki, które przyjmuje na podstawie art. 114 TFUE.*

- 169 ust. 1

Dążąc do popierania interesów konsumentów i zapewnienia wysokiego poziomu ochrony konsumentów, Unia przyczynia się do ochrony zdrowia, bezpieczeństwa i interesów gospodarczych konsumentów, jak również wspierania ich prawa do informacji, edukacji i organizowania się w celu zachowania ich interesów.

Sprawa „konsumencka”

Implementacja (jako proces)

- transpozycja
- właściwa praktyka organów stosujących prawo
- w tym także tzw. „wykładnia zgodna” – por. np. *N. Baranowska, Stosowanie wykładni zgodnej z prawem unijnym w sporach horyzontalnych w razie nieprawidłowej implementacji dyrektywy, EPS 2018 nr 2 s. 4-14 i tam cyt. piśmiennictwo oraz orzecznictwo*
- w orzecznictwie por. np. uzasadnienie Uchwały SN z 19.10.2017 r., III CZP 42/17, OSNC 2018, nr 7-8, poz. 70. (ocena nieuczciwych warunków już na etapie badania właściwości sądu) – obowiązek uwzględniania wykładni dokonanej przez Trybunał Sprawiedliwości w sposób zapewniający skuteczność ochrony (effet utile) przyznanej konsumentowi przez prawo wspólnotowe.

Sprawa „konsumencka”

Wiązać z tym należy obowiązek zapewnienia skutecznego środka ochrony (art. 47 w zw. z art. 51 Karty praw podstawowych UE)

art. 47

Każdy, kogo prawa i wolności zagwarantowane przez prawo Unii zostały naruszone, ma prawo do skutecznego środka prawnego przed sądem, zgodnie z warunkami przewidzianymi w niniejszym artykule.

Każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony uprzednio na mocy ustawy. Każdy ma możliwość uzyskania porady prawnej, skorzystania z pomocy obrońcy i przedstawiciela.

Pomoc prawna jest udzielana osobom, które nie posiadają wystarczających środków, w zakresie w jakim jest ona konieczna dla zapewnienia skutecznego dostępu do wymiaru sprawiedliwości.

Sprawa „konsumencka”

art. 51

Postanowienia niniejszej Karty mają zastosowanie do instytucji, organów i jednostek organizacyjnych Unii przy poszanowaniu zasady pomocniczości oraz do Państw Członkowskich wyłącznie w zakresie, w jakim stosują one prawo Unii. Szanują one zatem prawa, przestrzegają zasad i popierają ich stosowanie zgodnie ze swymi odpowiednimi uprawnieniami i w poszanowaniu granic kompetencji Unii powierzonych jej w Traktatach..

- Sprawa konsumencka jako urzeczywistnienie standardu ochrony konstytucyjnej
 - Art.. 76 Konstytucji RP
 - Władze publiczne chronią konsumentów, użytkowników i najemców przed działaniami zagrażającymi ich zdrowiu, prywatności i bezpieczeństwu oraz przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi. Zakres tej ochrony określa ustawa.

- Wyrok SN z 18.07.2019 r., I CSK 587/17, OSNC 2020, nr 3, poz. 33.
- *Prawo procesowe cywilne jest zaliczane do prawa publicznego, a zakres ochrony konsumentów wynikający z art. 76 Konstytucji jest szerszy od zakresu podmiotowego pojęcia konsumenta z art. 22¹ k.c. Przemawia to za rozszerzającą wykładnią spraw o ochronę konsumentów w rozumieniu art. 61 § 1 k.p.c. (art. 61 § 1 pkt 3 k.p.c.), skoro ta regulacja ma im ułatwić dochodzenie roszczeń.*
- *W tym kontekście także orzecznictwo TK w sprawach konsumenckich (np. wywody zawarte w uzasadnieniu wyroku TK z 21.04.2004 r., K 33/03, OTK-A 2004, nr 4, poz. 31).*
- *Kompetencje TSUE i sądu krajowego w sprawach konsumenckich rozumianych jako sprawy unijne*
 - *Pytanie prejudycjalne jako środek zapewnienia jednolitej wykładni prawa unijnego*
 - *Autonomiczne rozumienie (wykładnia) pojęć użytych w aktach prawa unijnego*
 - *Wiążący charakter wykładni dla sądu krajowego*

- Dyrektywa Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. U. UE. L. z 1993 r. Nr 95, str. 29 z późn. zm.) jako jeden z aktów prawa pochodnego realizujących cele określone w art. 169 TFUE .
- Preambuła i jej znaczenie dla wykładni norm w procesie stosowania prawa w zakresie spraw wynikających z kredytów indeksowanych lub denominowanych
 - Wzorzec dobrej wiary
 - Zasada skutecznego środka

- Art. 22¹, 385¹ i 385² k.c. jako normy transponujące regulacje dyrektywy
 - Definicja konsumenta
 - Art.. 22¹ k.c.
 - Za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową
- Art.. 2 lit. b) dyrektywy
- "konsument" oznacza każdą osobę fizyczną, która w umowach objętych niniejszą dyrektywą działa w celach niezwiązanych z handlem, przedsiębiorstwem lub zawodem;
 - Wykładnia w orzecznictwie TS oparta o kryterium funkcjonalne (np. postanowienie TS z 14 września 2016 C-534/15)
- Art. 8 W celu zapewnienia wyższego stopnia ochrony konsumenta Państwa Członkowskie mogą przyjąć lub utrzymać bardziej rygorystyczne przepisy prawne zgodne z Traktatem w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

- Art.22¹, 385¹ i 385² k.c. jako normy transponujące regulacje dyrektywy

W prawie polskim definicja konsumenta obejmuje niekiedy także przedsiębiorcę dokonującego czynności w związku z działalnością gospodarczą o ile związek ten nie jest bezpośredni

- Pytanie o kryteria oceny związku z działalnością (także w kontekście wprowadzonego art. 385⁵)

- Pojęcie konsumenta w judykaturze i pytanie o zakres związku z działalnością
- Kryteria obiektywne (w tym treść umowy jako przesądzające)
- Pozbawiony znaczenia dla oceny jest poziom świadomości (prawnej, technicznej, ekonomicznej itp.) strony umowy (por. np. Wyrok TS z 3.09.2015 r., C-110/14, HORATIU OVIDIU COSTEA v. SC VOLKSBANK ROMÂNIA SA, ZOTSiS 2015, nr 9, poz. I-538; Wyrok SA w Warszawie z 25.11.2020 r., VI ACa 779/19, LEX nr 3145135).
- Pojęcie przedsiębiorcy (prawo cywilne materialne) – art. 43¹ k.c.
 - Przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna, o której mowa w art. 331 § 1, prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową.

- Kwalifikacja prawna kredytobiorcy istota jest (oceniana jest) **w chwili zawarcia umowy**
 - Bez wpływu na kwalifikację i zakres ochrony umowy ma zmiana rodzaju aktywności gospodarczej strony po zawarciu umowy (podjęcie działalności gospodarczej po zawarciu umowy) ani też zmiana przeznaczenia lokalu którego nabycie sfinansowane zostało kredytem
- Kwestia „faktycznej” działalności (por. np. wyrok SA w Warszawie z 3.04.2019 r., I ACa 1126/17, LEX nr 2726851, wyroki SN z dnia 18.09.2019 r., IV CSK 334/18, OSNC 2020, nr 6, poz. 52. i z dnia 18 lipca 2019 I CSK 587/17 OSNC 2020 nr 3 poz. 33
- Definicja konsumenta w kontekście definicji działalności gospodarczej ma charakter funkcjonalny, kładąc nacisk na pełnioną przez jednostkę w określonym układzie sytuacyjnym rolę ekonomiczną. Kluczowy jest zatem charakter podejmowanej aktywności. Gospodarczy cel podjętego działania wyklucza, by dokonujący zakupu mógł być traktowany jako konsument.
- „profil działalności” post. SN z 30 czerwca 2021, II CSK 12/21 (niepublikowane)
- wykładnia w nauce (prof. E. Łętowska – płaszczyzna profesjonalnej kompetencji przedsiębiorcy)
- Przedmiot działalności (przedsiębiorstwa)

- Umowy o „podwójnym celu”

- osoba, która zawiera umowę dotyczącą towaru przeznaczonego do użytku po części gospodarczego, a po części niezwiązanego z jej działalnością gospodarczą, nie ma prawa powoływania się na dobrodziejstwo przepisów art. 13 do 15 tej konwencji, z wyjątkiem sytuacji, gdy użytek gospodarczy jest na tyle marginalny, iż odgrywa jedynie nikłą rolę w ogólnym kontekście danej transakcji, przy czym bez znaczenia pozostaje fakt, iż **pozagospodarczy aspekt ma charakter dominujący**; Wyrok TS z 20.01.2005 r., C-464/01, JOHANN GRUBER v. BAY WA AG,)
- W dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów, zmieniającej dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywę 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylająca dyrektywę Rady 85/577/EWG i dyrektywę 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz. U. UE. L. z 2011 r. Nr 304, str. 64 z późn. zm.) przyjęto, że definicja konsumenta (m. in. potrzeby stosowania dyrektywy 93/13) powinna obejmować „osoby fizyczne działające w celach niezwiązanych z ich działalnością handlową, gospodarczą, rzemieślniczą lub wykonywaniem wolnego zawodu. Jednakże w przypadku umów o podwójnym charakterze, gdy umowa zawierana jest w celach, które częściowo są związane z działalnością handlową danej osoby, a częściowo nie są z nią związane, a cel handlowy jest do tego stopnia ograniczony, że **nie jest dominujący w ogólnym kontekście umowy, taka osoba również powinna być uznawana za konsumenta**” (por. motyw 17 preambuły cytowanego rozporządzenia).

- Orzecznictwo krajowe
- Np. Wyrok SA w Warszawie z 28.11.2019 r., VI ACa 232/19, LEX nr 2784490. (akceptujący rozważania Sądu Okręgowego odwołującego się do powołanego wyżej orzeczenia TS)
- Pytanie czy w świetle art. 22¹ umowa o podwójnym celu może być uznana za pozostająca nadal w **bezpośrednim związku** z działalnością gospodarczą

- Art.. 385¹ a regulacje dyrektywy
- Art. 3 dyrektywy
- 1. Warunki umowy, które nie były indywidualnie negocjowane, uznaje się za nieuczciwe, jeśli stojąc w sprzeczności z wymogami dobrej wiary, powodują znaczącą nierównowagę wynikających z umowy praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta.
- 2. Warunki umowy zawsze zostaną uznane za niewynegocjowane indywidualnie, jeżeli zostały sporządzone wcześniej i konsument nie miał w związku z tym wpływu na ich treść, zwłaszcza jeśli zostały przedstawione konsumentowi w formie uprzednio sformułowanej umowy standardowej.
- Fakt, że niektóre aspekty warunku lub jeden szczególny warunek były negocjowane indywidualnie, nie wyłącza stosowania niniejszego artykułu do pozostałej części umowy, jeżeli ogólna ocena umowy wskazuje na to, że została ona sporządzona w formie uprzednio sformułowanej umowy standardowej.
- Jeśli sprzedawca lub dostawca twierdzi, że standardowe warunki umowne zostały wynegocjowane indywidualnie, ciężar dowodu w tym zakresie spoczywa na nim.

- Artykuł 4
- 1. Nie naruszając przepisów art. 7, nieuczciwy charakter warunków umowy jest określany z uwzględnieniem rodzaju towarów lub usług, których umowa dotyczy i z odniesieniem, w momencie zawarcia umowy, do wszelkich okoliczności związanych z zawarciem umowy oraz do innych warunków tej umowy lub innej umowy, od której ta jest zależna.
- 2. Ocena nieuczciwego charakteru warunków nie dotyczy ani określenia głównego przedmiotu umowy, ani relacji ceny i wynagrodzenia do dostarczonych w zamian towarów lub usług, o ile warunki te zostały wyrażone prostym i zrozumiałym językiem.

- Art. 5
- W przypadku umów, w których wszystkie lub niektóre z przedstawianych konsumentowi warunków wyrażone są na piśmie, warunki te **muszą zawsze być sporządzone prostym i zrozumiałym językiem**. Wszelkie wątpliwości co do treści warunku należy interpretować na korzyść konsumenta. Powyższa zasada interpretacji nie ma zastosowania w kontekście procedury ustanowionej w art. 7 ust. 2.
- Art.. 6 ust. 1
- Państwa Członkowskie stanowią, że na mocy prawa krajowego nieuczciwe warunki w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami nie będą wiążące dla konsumenta, a umowa w pozostałej części będzie nadal obowiązywała strony, jeżeli jest to możliwe po wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków.
- Art.. 7 *Skuteczny środek*
- Zarówno w interesie konsumentów, jak i konkurentów Państwa Członkowskie zapewnią stosowne i skuteczne środki mające na celu zapobieganie dalszemu stosowaniu nieuczciwych warunków w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami

- Art. 385¹
- § 1. Postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny **z dobrymi obyczajami**, **rażąco naruszając jego interesy** (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny (*transponuje art. 3 i art. 4 ust 1 dyrektywy*)
- § 2. Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, **strony są związane umową w pozostałym zakresie.** (*transponuje art. 6 ust. 1 dyrektywy*)
- § 3. Niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. (*transponuje art. 3 ust 2 dyrektywy*)
- § 4. Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje. (*transponuje art. 3 ust 2 zdanie trzecie Dyrektywy*)

- Art.. 385 par. 2 (transponujący art. 5 Dyrektywy)
- Wzorzec umowy powinien być sformułowany ***jednoznacznie i w sposób zrozumiały***. Postanowienia niejednoznaczne tłumaczy się na korzyść konsumenta. Zasady wyrażonej w zdaniu poprzedzającym nie stosuje się w postępowaniu w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone.

- Konieczność dokonywania wykładni tej normy zgodnie z zasadami „wykładni zgodnej” i „effet utile”
- Klauzula dobrej wiary w znaczeniu obiektywnym (Gebot vom Treu und Glauben w wersji niemieckiej , requirement of good faith w wersji angielskiej)
- W preambule:
 - *ocena nieuczciwego charakteru warunków umowy, zgodnie z wybranymi ogólnymi kryteriami, zwłaszcza w przypadku działalności dotyczącej sprzedaży lub dostaw o charakterze publicznym, zapewniającej usługi o charakterze powszechnym, przy uwzględnieniu **solidarności między użytkownikami**, muszą być uzupełnione środkami umożliwiającymi dokonanie ogólnej oceny różnych interesów; stanowi to **wymóg działania w dobrej wierze**; przy dokonywaniu oceny działania w dobrej wierze będzie brana pod uwagę zwłaszcza **siła pozycji przetargowej stron umowy**, a w szczególności, czy konsument był zachęcany do wyrażenia zgody na warunki umowy i czy towary lub usługi były sprzedane lub dostarczone na specjalne zamówienie konsumenta; **sprzedawca lub dostawca spełnia wymóg działania w dobrej wierze, jeżeli traktuje on drugą stronę umowy w sposób sprawiedliwy i słuszny, należycie uwzględniając jej prawnie uzasadnione roszczenia;***

- W judykaturze TS przyjmuje się następujące aksjomaty kontroli:
- „sąd krajowy musi w tym zakresie sprawdzić, czy przedsiębiorca traktujący konsumenta w sposób sprawiedliwy i słuszny mógłby racjonalnie spodziewać się, iż konsument ten przyjąłby taki warunek w drodze negocjacji indywidualnych
 - (Wyrok TS z 16.07.2020 r., C-224/19, CY PRZECIWKO CAIXABANK SA., LEX nr 3029454, pkt. 75; wyrok z dnia 3 października 2019 r., Kiss i CIB Bank, C-621/17, EU:C:2019:820, pkt 50)”
- W nauce kładzie się nacisk na kwestie zaufania które powinno istnieć między stronami stosunku cywilnego (ze względu na działanie w warunkach zaufania strony powinny postępować w określony sposób – uczciwie i przy uwzględnieniu słusznych interesów kontrahenta –
(por. np. B. Gnela, *Problem zgodności niektórych definicji i instytucji polskiego prawa konsumenckiego z prawem unijnym* (w: J. Frąckowiak, R. Stefanicki (red.) *Ochrona konsumenta w prawie polskim na tle koncepcji effet utile*, Wrocław 2011, s 67-68)

- Wykładnia pojęcia dobrych obyczajów w art. 385¹ k.c. w orzecznictwie SN
 - "działanie wbrew dobrym obyczajom" w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku.
 - Wyrok SN z 13.07.2005 r., I CK 832/04, Pr.Bankowe 2006, nr 3, poz. 8.
- Przez działanie wbrew dobrym obyczajom - przy kształtowaniu treści stosunku zobowiązaniowego - należy rozumieć wprowadzanie do wzorca klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową stron tego stosunku; rażące naruszenie interesów konsumenta oznacza zaś nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków stron, wynikających z umowy, na niekorzyść konsumenta.
 - Wyrok SN z 27.11.2015 r., I CSK 945/14, LEX nr 1927753.

- "Dobre obyczaje" to reguły postępowania niesprzeczne z etyką, moralnością i aprobowanymi społecznie obyczajami. Za sprzeczne z dobrymi obyczajami można uznać także działania zmierzające do **niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności**, a więc o działanie potocznie określane jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające od przyjętych standardów postępowania. Chodzi więc o działania określane jako nieuczciwe, nierzetelne i odbiegające na niekorzyść konsumenta od przyjętych standardów postępowania.

- Wyrok SN z 7.11.2019 r., IV CSK 13/19, LEX nr 2741776.

- Rażąco naruszenie interesów konsumenta:
 - W kontekście dyrektywy odczytywane być powinno jako stan w którym klauzula powoduje „znaczącą nierównowagę wynikających z umowy praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta”
 - Znacząca nierównowaga zarazem powinna być powiązana skutkowo z działaniem naruszającego wzorzec „dobrej wiary”.
 - Przyjmuje się, w judykaturze, że obie przesłanki muszą wystąpić łącznie , przy czym rażąco naruszenie interesów konsumenta zazwyczaj stanowi naruszenie dobrych obyczajów; natomiast zachowanie sprzeczne z dobrymi obyczajami nie zawsze rażąco narusza te interesy (Wyrok SN z 27.11.2015 r., I CSK 945/14, LEX nr 1927753).

- Pojęcie postanowienia określającego główne świadczenia stron

- (art. 4 ust. 2 Dyrektywy posługuje się pojęciem „głównego przedmiotu umowy”)
- termin autonomiczny który nie może być uznawany za synonim elementu przedmiotowo istotnego czynności prawnej (umowy - essentialia negotii)
- Postanowienie definiujące (precyzujące) świadczenie główne
 - Artykuł 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że wymóg wyrażenia warunku umownego prostym i zrozumiałym językiem oznacza, że w wypadku umów kredytowych instytucje finansowe muszą zapewnić kredytobiorcom informacje wystarczające do podjęcia przez nich świadomych i rozważnych decyzji. W tym względzie wymóg ów oznacza, że warunek dotyczący spłaty kredytu w tej samej walucie obcej co waluta, w której kredyt został zaciągnięty, musi zostać zrozumiany przez konsumenta zarówno w aspekcie formalnym i gramatycznym, jak i w odniesieniu do jego konkretnego zakresu, **tak aby właściwie poinformowany oraz dostatecznie uważny i rozsądny przeciętny konsument mógł nie tylko dowiedzieć się o możliwości wzrostu lub spadku wartości waluty obcej, w której kredyt został zaciągnięty, ale również oszacować - potencjalnie istotne - konsekwencje ekonomiczne takiego warunku dla swoich zobowiązań finansowych.** Do sądu krajowego należy dokonanie niezbędnych ustaleń w tym zakresie.
 - Wyrok TS z 14.09.2017 r., C-168/16, SANDRA NOGUEIRA I IN. v. CREWLINK IRELAND LTD ORAZ MIGUEL JOSE MORENO OSACAR v. RYANAIR DESIGNATED ACTIVITY COMPANY, ZOTSiS 2017, nr 9, poz. I-703.

- Wzorzec informacyjny:

- Obowiązek zachowania wymogu przejrzystości

- Ponieważ ustanowiony przez tę dyrektywę system ochrony opiera się na założeniu, że konsument jest słabszą stroną [stosunku prawnego] niż przedsiębiorca, w szczególności ze względu na stopień poinformowania, wymóg prostego i zrozumiałego sformułowania warunków umownych, a zatem wymóg przejrzystości ustanowiony przez tę dyrektywę, należy interpretować rozszerzająco (wyrok z dnia 3 marca 2020 r., Gómez del Moral Guasch, [C-125/18](#), EU:C:2020:138, pkt 50).
 - warunek taki powinien nie tylko być zrozumiały pod względem formalnym i gramatycznym, ale również umożliwiać, by właściwie poinformowany oraz dostatecznie uważny i rozsądny przeciętny konsument był w stanie zrozumieć konkretne działanie metody obliczania świadczenia i oszacować tym samym w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria potencjalnie istotne konsekwencje gospodarcze takiego warunku dla swoich zobowiązań finansowych (por. na tle warunków dotyczących zmiennej stopy procentowej - wyrok z dnia 3 marca 2020 r., Gómez del Moral Guasch, [C-125/18](#), EU:C:2020:138, a także Wyrok TS z 30.04.2014 r., [C-26/13](#), ÁRPAD KASLER I HAJNALKA KASLERNE RABAI v. OTP JELZALOGBANK ZRT).).

- Moment oceny – moment zawarcia umowy

- przestrzeganie przez przedsiębiorcę wymogu przejrzystości, o którym mowa w art. 4 ust. 2 i art. 5 dyrektywy 93/13, musi być oceniane poprzez odwołanie się do informacji dostępnych temu przedsiębiorcy w dniu zawarcia umowy z konsumentem (Wyrok TS z 9.07.2020 r., [C-452/18](#), XZ PRZECIWKO IBERCAJA BANCO, SA., PKT. 49

- Wzorzec konsumenta rekonstruowany dla oceny przejrzystości

- (zobiektywizowany – odnoszony do osoby właściwie poinformowanej, dostatecznie uważnej i rozsądnej – działającej racjonalnie – np. wyrok z 18.11.2021 [C-212/20](#), wyrok z dnia 3 marca 2020 r., Gómez del Moral Guasch, [C-125/18](#), EU:C:2020:138)

- Ciężar dowodu zachowania wzorca
 - Wykładni dyrektywy 93/13 w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy dokonywać w ten sposób, że stoi ona na przeszkodzie temu, by ciężar dowodu w zakresie prostego i zrozumiałego charakteru warunku umownego w rozumieniu art. 4 ust. 2 tej dyrektywy spoczywał na konsumentach.
 - Wyrok TS z 10.06.2021 r., C-776/19, VB I IN. PRZECIWKO BNP PARIBAS PERSONAL FINANCE SA I PROCUREUR DE LA RÉPUBLIQUE, LEX nr 3183143.
 - Ciężar dowodu spoczywa zatem na przedsiębiorcy (co wyprowadzić można też z art. 385¹ 1 k.c. w zw. z art. 6 k.c.)
 - (Przedsiębiorca powinien powołać się na wyłączenie konkretnie klauzuli spod kontroli sądowej jako dotyczącej głównego świadczenia stron i dowodzić przesłanek takiego wyłączenia)

- Orzecznictwo na tle umów kredytowych :

-

- po pierwsze, kredytobiorca musi zostać **jasno poinformowany**, że podpisując umowę kredytu denominowaną w obcej walucie, ponosi **pewne ryzyko kursowe, które z ekonomicznego punktu widzenia może okazać się dla niego trudne do udźwignięcia w przypadku dewaluacji waluty**, w której otrzymuje wynagrodzenie.

- Po drugie, przedsiębiorca, w niniejszym przypadku bank, musi **przedstawić ewentualne wahania kursów wymiany i ryzyko wiążące się z zaciągnięciem kredytu w walucie obcej, zwłaszcza w przypadku, gdy konsument będący kredytobiorcą nie uzyskuje dochodów w tej walucie**. Do sądu odsyłającego należy zatem ustalenie, czy przedsiębiorca przedstawił zainteresowanym konsumentom wszelkie istotne informacje pozwalające im ocenić, jakie konsekwencje ekonomiczne ma dla ich zobowiązań finansowych warunek taki jak ów rozpatrywany w postępowaniu *głównym*.

- Wyrok TS z 20.09.2017 r., C-186/16, RUXANDRA PAULA ANDRICIUC I IN. v. BANCA ROMÂNEASCĂ SA, ZOTSiS 2017, nr 9, poz. I-703.

- Wyrok TS z 30.04.2014 r., C-26/13, ÁRPÁD KÁSLER I HAJNALKA KÁSLERNÉ RÁBAI v. OTP JELZÁLOGBANK ZRT).

- Analogicznie wyrok TS z 18.11.2021, C-212/20

- Aby warunek umowny był wyrażony prostym i zrozumiałym językiem, umowa powinna przedstawiać w sposób przejrzysty konkretne działanie mechanizmu, do którego odnosi się ów warunek, a także w zależności od przypadku, związek między tym mechanizmem a mechanizmem przewidzianym w innych warunkach, w taki sposób by konsument był w stanie oszacować, w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria, **konsekwencje ekonomiczne wpływające dla niego z tej umowy**

- (wyrok z dnia 20 września 2017 r., Andriuc i in., C-186/16, EU:C:2017:703, pkt 45).

- Treść klauzuli umowy kredytu ustalającej cenę zakupu i sprzedaży waluty obcej, do której kredyt jest indeksowany, powinna, na podstawie jasnych i zrozumiałych kryteriów, **umożliwić właściwie poinformowanemu oraz dostatecznie uważnemu i racjonalnemu konsumentowi zrozumienie sposobu ustalania kursu wymiany waluty obcej stosowanego w celu obliczenia kwoty rat kredytu, w taki sposób, aby konsument miał możliwość w każdej chwili samodzielnie ustalić kurs wymiany stosowany przez przedsiębiorcę**

- (Wyrok TS z 18.11.2021 r., C-212/20, M.P. I B.P. PRZECIWKO „A.” PROWADZĄCY DZIAŁALNOŚĆ ZA POŚREDNICTWEM „A.” S.A.,).

- „Algorytm” sądowego badania klauzuli umownej:
 - Ocena postanowienia w płaszczyźnie art. 4 ust 2 w zw. z art. 5 Dyrektywy (art. 385¹ par. 1 zdanie drugie).
 - W przypadku uznania, że postanowienie dotyczące głównego przedmiotu (świadczenia) umowy nie zachowuje opisanego wzorca informacyjnego, otwiera się możliwość jego kontroli z perspektywy abuzywności
 - W tym kontekście należy oceniać, czy doszło do działania sprzecznie z dobrymi obyczajami (interpretowanymi w kontekście przesłanki dobrej wiary) a jeśli tak, to czy zachodzi druga przesłanka abuzywności
 - Po przesądzeniu, że klauzula jest abuzywna – kwestia oceny sankcji (ocena przez pryzmat prawa krajowego interpretowanego jednak w zgodzie z art. 6 ust. 1 Dyrektywy
 - (Państwa Członkowskie stanowią, że na mocy prawa krajowego nieuczciwe warunki w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami nie będą wiążące dla konsumenta, a umowa w pozostałej części będzie nadal obowiązywała strony, **jeżeli jest to możliwe po wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków**).

Pozew i kwestie procesowe

- Abuzywność klauzul a wiążący skutek kontroli abstrakcyjnej
- Skutek prawomocności orzeczeń wydanych w wyniku abstrakcyjnej kontroli wzorca także po uchyleniu art. 479⁴³ KPC
- Wyrok SN z 7.07.2021 r., I CSKP 222/21, LEX nr 3218438.
 - (...) należy przyjąć, że art. 479⁴³ k.p.c. dotyczy także postępowań, w których dokonywana jest incydentalna, odnosząca się do konkretnego stosunku prawnego, kontrola postanowień umownych. Oznacza to, że w przypadku istnienia prawomocnego wyroku uznającego określone postanowienie wzorca za niedozwolone, w procesie obejmującym incydentalną kontrolę wzorca, toczącym się pomiędzy przedsiębiorcą, który był pozwanym w sprawie o uznanie postanowienia za niedozwolone, a podmiotem, który jako konsument zawarł z nim umowę, sąd nie powinien już oceniać, czy określone postanowienie jest niedozwolone, gdyż kwestia ta została rozstrzygnięta i rozstrzygnięcie w tej mierze ma charakter wiążący (zob. uzasadnienie uchw. siedmiu sędziów SN z 20 listopada 2015 r., III CZP 17/15, OSNC 2016, Nr 4, poz. 40, w którym przyjęto prejudycjalny charakter orzeczenia wydanego w ramach kontroli abstrakcyjnej dla sporów indywidualnych). Należy przy tym przyjąć, że zasada ta ma zastosowanie zarówno do stosunków prawnych powstających po uprawomocnieniu się wyroku wydanego w ramach abstrakcyjnej kontroli wzorców i po wpisaniu postanowienia do rejestru, jak również do stosunków, które powstały wcześniej. W części odnoszącej się do uznania postanowienia wzorca za niedozwolone orzeczenie SOKiK ma charakter deklaracyjny i wywiera skutek ex tunc.

- Obowiązek kontroli wzorca umownego z urzędu (art. 7 Dyrektywy i prawo do skutecznego środka)
- w świetle normy art. 7 dyrektywy 93/13 oraz art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej **sprzeczne z zasadą skuteczności ochrony sądowej konsumenta są przepisy procesowe które ograniczają możliwość Sądu do badania treści umowy, sprawdzenia warunków umownych**
 - (Wyrok TS z 4.06.2020 r., C-495/19, KANCELARIA MEDIUS SA Z SIEDZIBĄ W KRAKOWIE PRZECIWKO RN., LEX nr 3008597, Wyrok TS z 17.05.2018 r., C-147/16, KAREL DE GROTE - HOGESCHOOL KATHOLIEKE HOGESCHOOL ANTWERPEN VZW v. SUSAN ROMY JOZEF KUIJPERS)
- Badanie z urzędu także w sytuacji gdy kredytobiorca jest pozwany (w tym w przypadku wyrokowania zaocznego)

- Wyjątek - wyrok z dnia 11 marca 2020 (C-511/17)
 - W świetle art. 6 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG sąd krajowy, do którego konsument wniósł powództwo o stwierdzenie nieuczciwego charakteru niektórych warunków zamieszczonych w umowie, którą ów konsument zawarł z przedsiębiorcą, **nie jest zobowiązany do zbadania z urzędu i w sposób indywidualny całości pozostałych warunków umowy** - które nie zostały zaskarżone przez konsumenta - aby sprawdzić, czy mogą one zostać uznane za nieuczciwe, lecz musi zbadać wyłącznie te warunki, które są związane z przedmiotem sporu określonym przez strony, w wypadku gdy dysponuje niezbędnymi ku temu elementami stanu faktycznego i prawnego, uzupełnionymi w razie potrzeby przez środki dowodowe.
 - Wyrok TS z 11.03.2020 r., C-511/17, GYÖRGYNÉ LINTNER PRZECIWKO UNICREDIT BANK HUNGARY ZRT., LEX nr 2814636.).
 - Zatem treść pozwu może ograniczać możliwość kontroli (Chodzić będzie więc w o tego rodzaju powództwa, które sprowadzać się będą np. do żądania ustalenia nieważności umowy opartego o twierdzenia faktyczne nieobejmujące kwestii abuzywności klauzuli, względnie żądania ustalenia nieważności konkretnej klauzuli umownej)

- Powództwa kredytobiorców w praktyce

- **Żądania**

- Ustalenia nieważności z uwagi na klauzulę abuzywną
- Ustalenia nieważności (nieistnienia) – inne podstawy
- ustalenia treści z pominięciem klauzuli („odfrankowanie”)
- Zapłatę (nadpłata – teoria salda)
- Zapłatę (całość spełnionego świadczenia – teoria dwóch kondycji)

- **Uzasadnienie**

- Abuzywność klauzuli spreadowej
- Abuzywność klauzuli przenoszącej ryzyko walutowe (orzecznictwo TSUE , (sprawa Dziubak C-260/18 wyrok 14 marca 2019 r., Dunai, C-118/17)
- W świetle orzecznictwa Trybunału klauzule te określają główne świadczenie stron.
- Przyjęcie tej konstrukcji powoduje konieczność przedstawienia w podstawie faktycznej żądań okoliczności objętych art. 3851 k.c. wskazujących na to że :
- Konkretnie postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami,
- rażąco narusza jego interesy
- Nie zostało sformułowane w „sposób jednoznaczny ” (choć w tym przypadku ciężar dowodu po stronie banku)

- Zakres obowiązków sądu w zakresie badania z urzędu kwestii abuzywności klauzul
 - Regulacja art. 485 par. 2 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym od 24 września 2021
 - Instrumentarium art. 205³, posiedzenie organizacyjne, art. 212 k.p.c.;
- Rozstrzygnięcie o usunięciu klauzuli lub ustaleniu nieważności umowy
 - Kryteria podstawowe:
 - Obowiązek dążenia do przywrócenia równowagi kontraktowej stron rozumianej materialnie (przez prymat interesów konsumenta)
 - Tzw. skutek zniechęcający (jako cel publiczny ochrony konsumenckiej)
 - Związek klauzuli z głównym przedmiotem umowy
 - Klauzula pojmowana jako całość (określony mechanizm umowny – np. spread i indeksacja)

➤ Budowa pozwu – kwestie formalne i fiskalne

- Brak ustabilizowania się orzecznictwa powoduje problemy w przypadku prawidłowego sformułowania powództwa zarówno przez kredytobiorcę jak i kredytodawcę

➤ Kumulacja roszczeń

- Żądanie ustalenia i żądanie zapłaty
- Żądania ewentualne

➤ WPS

- Od żądania ustalenia – wartość kredytu
- Od dodatkowego żądania zapłaty (art. 21 KPC)
- Żądania ewentualne (odpowiednie zastosowanie art. 21
- Jedno roszczenie - różne podstawy faktyczne jako przykład przedmiotowej kumulacji roszczeń – por. Wyrok SN z 28.08.2019 r., IV CSK 255/18, LEX nr 2729030 i tam cytowane orzecznictwo (
 - Rodzaj powództwa z żądaniem ewentualnym]
 - Konieczność określenia kolejności rozpoznania roszczeń .

➤ Budowa pozwu kwestie formalne i fiskalne cd.

- Art. 13aUKSC i jego wykładnia w przypadku kumulacji roszczeń z kilku czynności bankowych (np. dwóch kredytów)
- Opłata w przypadku powództwa z żądaniem ewentualnym – por. J. Misztal – Konecka, Niektóre wymogi formalne i fiskalne pozwu i apelacji w sprawie cywilnej z żądaniem ewentualnym, MOP 2020 numer 11 str. 574
- Ustalanie rzeczowej właściwości sądu (dwie teorie)
 - Suma roszczeń (także zgłaszanych ewentualnie)
 - Decyduje to czy wszystkie roszczenia z osobna objęte są kognicją Sądu Okręgowego (w przypadku gdy żądanie główne jest objęte właściwością SR – kumulacja powinna być uznana za niedopuszczaną i powinno nastąpić wyłączenie roszczenia do osobnego postępowania (J. Misztal – Konecka , op cit.)

Wielopodmiotowość po stronie kredytobiorców

- Problemy na tle następujących stanów faktycznych:
 - Kredyt zaciągany przez małżonków w reżimie wspólności majątkowej małżeńskiej
 - Kredyt zaciągany przez osoby niepozostające w związku małżeńskim
 - Po stronie kredytobiorców małżonkowie i inne osoby („użyczenie zdolności kredytowej”)

➤ I. Powództwo o ustalenie:

➤ Solidarność po stronie długu z umowy kredytu

- Legitymacja czynna – art. 375 (zasada wzajemnej reprezentacji dłużników solidarnych)
- § 1. Dłużnik solidarny może się bronić zarzutami, które przysługują mu osobiście względem wierzyciela, jak również tymi, które ze względu na sposób powstania lub treść zobowiązania są wspólne wszystkim dłużnikom.
- § 2. Wyrok zapadły na korzyść jednego z dłużników solidarnych zwalnia współdłużników, jeżeli uwzględni zarzuty, które są im wszystkim wspólne.
- Moim zdaniem pod pojęciem zarzutów użytym w art., 375 rozumieć należy zarzuty prawa materialnego
- Stąd też powództwo o ustalenie nieistnienia zobowiązania może być oparte o zarzuty wspólne (w tym zarzut nieważności umowy);
- Skutek uwzględnienia żądania – możliwość powołania się przez innego kredytobiorcę na wyrok uwzględniający zarzuty wspólne
- Zatem współuczestnictwo jednolite (73 par. 2 k.p.c.) ale nie konieczne w rozumieniu art. 72 par. 2 k.p.c.

- **II. Powództwo o zapłatę**

- Podstawa prawna – art. 405 w zw. z art. 410 k.c.
- podzielność świadczenia (art. 379 k.c.)
- Zobowiązanie dzieli się na części równe, jeżeli z okoliczności nie wynika nic innego (art. 379 zd. drugie) .
- Każdy z wierzycieli niepozostających we wspólności majątkowej małżeńskiej (ustawowej lub umownej) ma legitymację do dochodzenia przypadającej mu części
 - O wartości roszczenia przysługującego każdemu z wierzycieli wartość spełnionego przez niego świadczenia nienależnego
 - Możliwość stosowania domniemania z art. 379 k.c.

- ▶ W przypadku byłych małżonków zasada równych udziałów (chyba że zapadło orzeczenie ustalające inną proporcję) na podstawie art. 43 k.r.o.

- ▶ Wyrok SN z 27.11.2007 r., IV CSK 258/07, LEX nr 492180.

Po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej każdy ze współmałżonków może samodzielnie dochodzić przypadającej mu części wierzytelności, jeżeli świadczenie dłużnika ma charakter podzielny. Reguła ta odnosi się nie tylko do sytuacji, gdy małżonkowie byli wspólnie stroną stosunku prawnego, z którego wierzytelność wynika, ale również do takich przypadków, gdy stroną stosunku prawnego był tylko jeden z małżonków, a wierzytelność weszła do majątku wspólnego.

- W przypadku małżonków (małżeństwo istnieje w chwili wydania wyroku)
- Postanowienie SN z 9.09.1999 r., II CKN 460/98, OSNC 2000, nr 3, poz. 55.
- W uzasadnieniu: „**dochodzenie wierzytelności jest czynnością zwykłego zarządu majątkiem wspólnym i może być dokonana samodzielnie przez każdego z małżonków**. Nabyte w wyniku realizacji roszczenia prawo (w sprawie: własności nieruchomości) weszłoby do majątku wspólnego”.
- Podobnie nauka na tle art. 36 k.r.o. np.
 - B. Kubica [w:] Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz, red. M. Fras, M. Habdas, Warszawa 2021, art. 36.
 - G. Jędrejek [w:] Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz aktualizowany, LEX/el. 2019, art. 36.
 - Jeśli oboje małżonkowie występują w procesie po stronie powodowej
 - Żądanie pozwu i zasądzenie uwzględnić powinno rodzaj więzi majątkowej

- Kwestia konstrukcji „bezskuteczności abuzywnej” (sankcji europejskiej) a współuczestnictwo w procesie:
 - Uchwała SN (ZP) z 7.05.2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, nr 9, poz. 56.
 - Konstrukcja bezskuteczności zawieszanej
 - Dopiero wyraźne („uświadomione” jeśli chodzi o konsekwencje) oświadczenie konsumenta wyrażające wolę związania klauzulą konwaliduje umowę
 - Brak takiego potwierdzenia (wymagane przez sąd Najwyższy wyraźne oświadczenie konsumenta) - definitywna nieważność.
 - Zarzut nieważności jest zarzutem wspólnym dłużnikom solidarnym
 - zatem skorzystanie przez jednego z nich powoduje skutki przede wszystkim w jego sferze prawnej;
 - Dla innych dłużników – skutek z art. 375 § 2 k.p.c.

- Obowiązek informacyjny sądu w celu umożliwienia konsumentowi możliwości wyrażenia zgody na obowiązywanie klauzuli wstępnie ocenionej jako abuzywna
 - Przede wszystkim Uchwała III CZP 6/20
 - Wyrok TS z 29.04.2021 r., C-19/20, I.W. I R.W. PRZECIWKO BANK BPH S.A., LEX nr 3166094.
- Trudności praktyczne w sprawach z powództwa konsumenta opartych o zarzut nieważności umowy z uwagi na abuzywność klauzuli
 - dostrzega się zbędność dokonywania tych czynności, kiedy już z uzyskanego wcześniej stanowiska procesowego strony wynika jednoznacznie, że posiada ona odpowiednią informację prawną i rozeznanie co do skutków.
 - **czynności procesowe dokonywane pisemnie** (np. oświadczenia zawarte w pozwie lub odpowiedzi na pozew wnoszonej przez konsumenta).
 - Czynność taka będzie zwalniała sąd z obowiązków, o których mowa wyżej jedynie wówczas gdy nie budzić będzie wątpliwości że strona podejmuje swoją decyzję w sposób wolny i świadomie (a zatem posiada wiedzę o wszystkich potencjalnych skutkach eliminacji klauzuli z treści stosunku prawnego względnie stwierdzenia jej obowiązywania i zarazem zdaje sobie sprawę z przysługujących jej praw w tym mechanizmie prawnego, jaki wiąże się z jej oświadczeniem – a zatem kontekstu prawnego i celu tego oświadczenia oraz skutków jakie wywoła ono w procesie).
 - Wydaje się celowe **redakcyjne wyodrębnienie** takiego w treści pisma procesowego sporządzanego przez zawodowego pełnomocnika. Natomiast lege non distinguente nie ma w mojej ocenie żadnych przeszkód, by oświadczenie (jako element czynności procesowej – por uwagi poniżej) takie złożono w piśmie podpisanym w imieniu strony przez pełnomocnika .

PYTANIA OD UCZESTNIKÓW

- *sprzeczność umów kredytowych waloryzowanych CHF z naturą stosunku prawnego - pytanie prawne do SN w sprawie III CZP 33/21;*
- *ocena koncepcji uznania umowy kredytowej waloryzowanej do CHF jako instrumentu finansowego - swapa walutowo - procentowego - przykładowe orzeczenia SO Warszawa z 21 grudnia 2020r., XXVI GC 586/20;*
- Podstawy prawne w sprawach z powództwa przedsiębiorcy
 - Definicja konsumenta (omówiona wyżej)
 - Zarzut działania z przekroczeniem zasady swobody umów
 - Wzorce umowne w obrocie profesjonalnym jako podlegające kontroli także z perspektywy art. 58 par. 2 kc
 - Istota mechanizmu waloryzującego świadczenie (w przypadku umów o kredyt indeksowany)

- Czy w Sądzie Apelacyjnym w Szczecinie były już sprawy na tle wzorca umownego byłego GE Money Banku (obecnie BPH), gdzie w słynnym § 17 znajduje się pozorne odwołanie do średnich kursów NBP (skorygowane o dowolnie kształtowane marże kupna/sprzedaży). Czy znane są Panu Sędziemu sygnatury takich spraw? Czy usunięcie tzw. „marż” nie byłoby „redukcją utrzymującą skuteczność” zakazaną tak naprawę przez TSUE (sprawy: Santos C-70/17 i C-179/17, BPH C-19/20 - skoro zmieniloby istotę tych postanowień i nie miałoby wówczas sensu odwołanie do tabel banku?

- Czy można traktować jako walutowy, kredyt jakim według banku miałby się stać po eliminacji abuzywnych klauzul przeliczeniowych odwołujących się do tabel banku, jeżeli umowa określa kwotę „postawioną do dyspozycji kredytobiorcy” w CHF, zaś we wniosku o kredyt, o wypłatę kredytobiorca wskazywał kwotę w CHF a hipoteka również jest wyrażona w CHF. Tytuł umowy to „kredyt udzielony w walucie wymiennej”.
- Jednak kredytobiorca określał we wniosku koszt inwestycji lub zakupu lokalu mieszkalnego w PLN. Umowa w tym wypadku nie przewidywała możliwości wypłaty w CHF ani spłaty w tej walucie.
- Jeżeli mimo to potraktowalibyśmy taki kredyt jako udzielony w CHF, a bank do tej pory ich nie wypłacił (ponieważ wypłacił PLN, co wynika wprost z dowodów przelewów) to jakie należałoby sformułować żądania? Umowa zawiera przy tym postanowienie, że ulega rozwiązaniu jeżeli w terminie 12 miesięcy od dnia jej zawarcia nie nastąpiła wypłata kredytu.
- Czy jednak, biorąc pod uwagę reguły wykładni określone w art. 65 § 2 kc, należałoby przyjąć, że to kredyt złotowy z mechanizmem kodeksowej waloryzacji do CHF (art. 358-1 § 2 kc), a waluta służy wyłącznie za miernik wartości?

- W marcu 2020 r. kredytobiorca złożył wniosek o wakacje kredytowe w związku z epidemią SARS-CoV-2.
- Formularz wniosku zawiera oświadczenia kredytobiorcy dotyczące świadomości wpływu wakacji na dalszą realizację umowy, w tym o naliczaniu odsetek za okres wakacji. Jest też oświadczenie mówiące o tym, że okres kredytowania pozostaje w dotychczasowym wymiarze, w efekcie czego raty kredytowe w pozostałym do spłaty okresie mogą ulec podwyższeniu. I tu sformułowanie, którego dotyczy pytanie: „podwyższenie to spowodowane jest tym, że w pozostałym okresie spłaty, po zakończeniu ‚wakacji kredytowych’, należy uwzględnić: niezmienną wysokość pozostałej do spłaty kwoty kapitału kredytu, odsetki za okres przerwy w spłacie a także odsetki bieżące”.
- Czy można taktować to oświadczenie jako niewłaściwe uznanie długu wyłączające możliwość ustalenia nieważności umowy, czy eliminacji klauzuli indeksacyjnej i roszczeń majątkowych z tym związanych? Czy jest w takiej sytuacji potrzeba składania oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu/ podstępu?
- Czy można wówczas przyjąć, że o rzeczywistym znaczeniu tego oświadczenia, kredytobiorca dowiedział się dopiero od prawnika (tym samym wykrył swój błąd) i od tego momentu liczyć termin roczny określony w art. 88 § 2 kc?

- Mieszany charakter umowy kredytu hipotecznego (konsumencko-przedsiębiorczy). Kredyt na budowę domu jednorodzinnego z wydzielonym lokalem pod prowadzenie działalności gospodarczej. Przeważający cel – konsumencki.
- - roszczenia banków o zwrot wynagrodzenia za korzystanie z kapitału (i ewentualne powództwa wzajemne kredytobiorców),
- - przedawnienie roszczeń frankowiczów w świetle wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 22 kwietnia 2021 r. w sprawie Profi Credit Slovakia (C-485/19).

Dziękuję za uwagę